

Grodinventering i småvatten inom del av Eslövs kommun. Fullständig version.

Förkortad version utan dammredovisning med foton.

***Rana* Konsult**

www.rana.se

Förf.:

Jon Loman

jon@rana.se

Bakgrund

Jag har våren 2008 fått i uppdrag att inventera 24 småvatten med avseende på groddjur. Dessa dammar är huvudsakligen belägna öster om tätorten i Eslövs kommun. En ligger söder och en väster om tätorten. Syftet med arbetet är att kunna bedöma de olika vattnens betydelse för groddjursfaunan. Hösten 2008 kompletterades uppdraget med ytterligare tre dammar vars tjänlighet för groddjurs uppskattats. Dammarnas läge framgår av kartan i Bilaga 1.

Rapportering

I enlighet med uppdragsgivarens önskemål sker rapporteringen i två steg. En preliminär rapport gav en sammanfattning med syfte att visa på vilka vatten som är viktigast för den lokala faunan och hur de fungerar i ett landskapssammanhang. Här följer en mer omfattande rapport. Den bygger huvudsakligen på den preliminära rapporten men i tabeller, figurer och appendix beskrivs mer utförligt de olika dammarnas karaktär och hur de i förekommande fall kan förbättras i sin egenskap av lekdammar för grodor och salamandrar.

Arternas biologi

I dammarna har fyra groddjursarter hittats; vanlig groda *Rana temporaria*, vanlig padda *Bufo bufo*, mindre vattenödlå (-salamander) *Triturus vulgaris* och större vattenödlå (-salamander) *Triturus cristatus*. Alla fyra lägger på våren ägg i vatten och utvecklas där som larver (hos grodorna kallar man även larverna för yngel). Under sommaren omvandlas de till "fullbildade" djur (metamorfoserar). De just fullbildade grodorna brukar kallas metamorfer. Efter leken lämnar de vuxna djuren lekvattnet och lever resten av sommaren och den tidiga hösten på land. Vintern tillbringas i inaktivitet på övervintringsplatser. Alla fyra arterna kan vandra längre sträckor, flera hundra meter och ibland mer, mellan lekdamm, sommarviste och övervintringsplats.

Bevarandestatus.

Här citerar jag uppgifter för de aktuella arterna enligt "Artskyddsförordningen" (SFS 2007:845). Vilka förvaltningsmässiga konsekvenser detta har lämnar jag åt de som är kunniga på området att bedöma.

Vanlig groda

Bilaga 1: (F) Arten har enligt art- och habitatdirektivet ett sådant gemenskapsintresse att insamling i naturen och exploatering kan bli föremål för särskilda förvaltningsåtgärder. Arten finns upptagen i bilaga 5 till art- och habitatdirektivet.

Bilaga 2: Vanlig groda (*Rana temporaria*) är fridlyst enligt 6 § i hela landet.

Vanlig padda

Bilaga 2: Vanlig padda (*Bufo bufo*) är fridlyst enligt 6 § i hela landet.

Mindre vattensalamander

Bilaga 2: Mindre vattensalamander (*Triturus vulgaris*) är fridlyst enligt 6 § i hela landet.

Större vattensalamander

Bilaga 1: (kod B) Arten har enligt fågeldirektivet eller art- och habitatdirektivet ett sådant gemenskapsintresse att särskilda skyddsområden (fågeldirektivet) eller bevarandeområden (art- och habitatdirektivet) behöver utses. Arten finns upptagen i bilaga 1 till fågeldirektivet eller bilaga 2 till art- och habitatdirektivet och (kod N) Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Arten finns upptagen i bilaga 4 till art- och habitatdirektivet.

4 § I fråga om vilda fåglar och i fråga om sådana vilt levande djurarter som i bilaga 1 till denna förordning har markerats med N eller n är det förbjudet att 4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsen".

Metoder

De aktuella dammarna har besökts vid upprepade tillfällen under våren och försommaren. I tillägg till de 24 dammarna som anvisats av uppdragsgivaren har ytterligare 4 dammar som ansetts intressanta för sammanhanget tagits med.

Vid besöken har syftet varit att fastställa vilka groddjursarter som utnyttjar dammarna som lekvatten och skaffa en ungefärlig uppfattning av omfattningen.

Vidare kontrollerades vägarna i området (väg 17 från järnvägsviadukten i norr via rondellen i korsningen med väg 113 till i höjd med damm 8 i öster samt väg 113 från rondellen i norr till avfarten mot Gryby i söder) för att undersöka om groddjur dödats på vägar under lekvandringen.

Slutligen gjordes vid ett tillfälle (7-8/5) en mätning av dammvattens kemisk/fysiska egenskaper. Samtidigt bedömdes strandtyp, skuggstatus m.m. av betydelse för groddjuren. Syrgasmättnad mättes dessutom ytterligare en gång i samband med den sista rekryteringskontrollen 7/7 (endast i de dammar som var aktuella för denna kontroll). Mätningarna skedde vid två punkter längs strandkanten och medelvärdet användes. Punkterna var belägna på ungefär 5 cm djup och 5 cm ovan botten.

Besök har skett nattetid 29/3, 4/4 och 5/5 (kontroll av vägar), dagtid 6/4 (vanlig groda), nattetid 6-8/4 (speciellt vanlig padda), 11-12/4 (speciellt vanlig groda), nattetid 14-15/4 (speciellt vanlig padda och ev. lökgroda), 20/4 (i ett urval dammar, uppföljning vanlig groda och vanlig padda), nattetid 4-5/5 (vattenödlor), dagtid 7-8/5 (mätningar av vattenkvalitet), dagtid 2/6 (speciellt ätlig groda), 15/6 (endast en del dammar, fortplantningsframgång/rekrytering vanlig groda och vanlig padda), 24/6 (endast en del dammar, fortplantningsframgång/rekrytering vanlig groda och vanlig padda), 7/7 (endast en del dammar, fortplantningsframgång/rekrytering vanlig groda och vanlig padda).

Fynd

Vägfynd

Endast en (levande) vanlig groda hittades på vägarna, 29/3 på väg 113 strax norr om avfarten till Gryby. Den var på väg österut. Två vanliga paddor (en levande och en överkörd) hittades. Båda befann sig på väg 17, ca 500 m öster om korsningen med väg 113.

Lekdammar

Den vanliga grodan förekom allmänt i området och har stora lekpopulationer i flera dammar (damm 15 ca 65 romklumpar, damm 21 ca 400 rk, damm 26 ca 25 rk och damm 29 ca 280 rk) samt mindre populationer i ytterligare en del dammar. Den vanliga paddan är också spridd med lek i flera dammar men någon större förekomst hittades inte. De viktigaste dammarna för paddor var förmodligen 9 och 10. Vattensalamandrar förekomst är svåra att kvantifiera men båda arterna registrerades i flera dammar, mindre i 4 och större vattensalamandrar i 6

stycken. De viktigaste förekomsterna av den större vattensalamandern tycks finnas i damm 1, 13 och 27. Det är dock svårt att säkert rangordna de olika dammarnas betydelse m.a.p. salamandrarna. Observerbarheten beror mycket på yttre faktorer, t.ex. förekomst av täckande alg- och andmatlager och huruvida kanterna är tvärdjupa och sikten är bra eller dålig.

Tabell 1. Översikt av förekomsten av groddjur. **X** avser enstaka förekomst: <20 romklumpar av vanlig groda, <5 individer av vanlig padda (och ingen rom) eller <3 individer av salamanderarterna sedda vid "bästa observationen". **XX** avser mer omfattande förekomster än så eller för vanlig padda att rom hittats. **s** anger att inga salamandrar hittades men dammen är djup, grumlig eller täckt av andmat och därför svårinventerad m.a.p. salamandrar.

Damm	Vanlig gr.	Vanlig p.	Mindre v.	Större v.
1	X	-	-	XX
2	-	-	-	-
3	X	-	-	-
4	X	-	s	s
5	*/			
6	X	-	-	-
7	-	X	X	X
8	-	-	-	-
9	X	XX	s	s
10	X	XX	s	s
11	X	XX	-	-
12	X	-	-	-
13	-	-	-	XX
14	-	X	-	-
15	XX	X	s	s
16	-	-	XX	X
17	-	-	XX	X
18	-	-	-	-
19	-	-	-	-
20	XX	-	X	-
21	*/			
22	-	X	-	-
23	-	-	s	s
24	-	-	s	s
25	-	-	-	-
26	XX	-	-	-
27	-	-	-	XX
28	*/			
29	XX	-	-	-

*/ Dessa nummer används inte. "Damm" 5 befanns vara ett brett dike, damm 21 var nästan uttorkad redan i april och damm 28 låg inne i en trädgård.

Några andra arter av groddjur hittades inte. Åkergroda förekommer normalt inte alls i jordbrukslandskap och verkar vara mer beroende av att det finns ett lämpligt sommarhabitat nära lekdammen än vad den vanliga grodan är. Det är inte överraskande att den inte hittades. Lökgrodan förekommer ibland i jordbrukslandskap, närmast mellan Vikhög och Löddeköpinge. Den verkar dock vara beroende av "lätta jordar" där den kan gräva ner sig. Det hade varit en sensation om någon lökgroda påträffats. Den Ätliga grodan har sitt utbredningsområde i sydvästra Skåne, närmast finns kända populationer i Lundatrakten.

Dammkemi

Resultaten presenteras nedan och diskuteras ffa i Appendix 3.

De flesta uppmätta värden ger ingen anledning till oro ur groddjurssynpunkt. Dock var syrgashalten i några fall så låg att det kan leda till bekymmer för ägg och yngel. pH-värden var påtagligt höga vilket torde ha att göra med att de flesta dammarna har ursprung som märgeltäcker.

Tabell 2. Vattenkemi och dammareal. Värdena för syrgashalt, pH, ledningsförmåga och temperatur mättes i maj. Syrgas avser procent av mättat vatten. Tillfälligt kan vatten övermättats i samband med kraftig fotosyntes av undervattensväxter. Överskottssyre avgår då så småningom som små bubblor. Syrgashalten mättes även i en del dammar i början av juli i samband med den sista metamorfkontrollen.

Damm	Syre (%) maj	Syre (%) juli	pH	Ledningsf. (mS)	Temperatur (°C)	Areal (m ²)
1	65		8.0	307	13.1	300
2	74		8.0	386	10.5	50
3	113		8.3	401	12.2	50
4	100	89	8.6	339	16.3	500
6	145	40	8.8	247	15.5	400
7	143	55	8.8	405	16.0	300
8	81		8.4	414	11.9	100
9	106	133	8.7	228	17.3	450
10	137	1	8.9	220	13.5	100
11	83		8.9	170	15.3	250
12	25		8.3	329	12.9	50
13	98		8.4	247	17.1	200
14	98		8.8	306	16.4	500
15	52	2	8.1	241	13.1	100
16	83		8.0	270	15.7	250
17	116		8.2	318	15.8	150
18	62		8.1	381	13.8	200
19	17		8.0	369	12.4	3
20	19	6	8.4	293	17.0	250
22	139		8.1	410	14.5	50
23	88		8.6	355	14.7	200
24	104		8.4	418	15.9	80
25	22		8.1	533	18.2	150
26	33		7.7	806	15.6	200
27	102		8.8	140	14.7	100
29	72	11	8.1	392	13.5	60
30						300
31						1000
32						400

Utvärdering

Eftersom groddjuren är beroende av landskapet, med dess samband mellan olika habitat, behandlar jag här närbelägna dammar tillsammans.

Söder skogsområdet Snärjet

Sammantaget är detta det viktigaste området för groddjur inom inventeringsområdet. Det gäller speciellt för vanlig groda men här finns även bra dammar för båda salamanderarterna.

Söder om Snärjet ligger dammarna 14-22 samt 25 och 26. De stora populationerna av vanlig groda i tre av dessa dammar har säkert samband med närheten både till skogen, som utgör ett ypperligt sommarhabitat för de fullbildade grodorna, och till bäcken söder om skogen som antagligen är en bra övervintringsplats. Damm 14 är visserligen den till ytan största dammen i området men några större groddjurspopulationer hittades inte. Det kan bero på att skuggande buskage och branta stränder gör den mindre lämplig. Røjning och schaktning skulle dock kunna göra den mer gynnsam. Damm 15 är ganska liten och delvis väl skuggad av buskage. Ändå leker här gott om vanliga grodor. Jag bedömer den som potentiellt värdefull men i stort behov av åtgärder. I år lyckades förmodligen inga yngel nå metamorfos. I dammarna 16 och 17 hittades salamandrar, om än i måttliga antal. Vattenkvaliteten förefaller god och i dammarna finns antagligen även gott om andra djur med vattenlevande larvstadier, t.ex. trollsländor och dykare. Det gör dem värdefulla för det lokala djurlivet. Dammarna 18 och 19 är täckta av tät buskage, damm 19 är dessutom mycket liten. Dessa två har förmodligen föga värde för groddjuren. Det vore möjligt att förbättra dem genom røjning och schaktning men man kan överväga om de inte gör större nytta för faunan som tät buskage för däggdjur och fåglar. Damm 20 är den viktigaste lekplatsen för vanlig groda i hela området, trots att den har flera brister. Den grunda del där grodorna leker är så isolerad från huvuddelen att en hel del nykläckta yngel riskerar att stängas inne och torka ut. Detta kan dock lätt åtgärdas. Dessutom är det en av de få dammar i hela området där man kan ifrågasätta vattnets kvalitet. Vid mätningarna befanns halten löst syre låg, möjligen p.g.a. att där tycks ha dumpats halm. Trots detta tycktes gott om yngel överlevt och metamorfoserat. I komplexet 25/26 lekte grodorna olyckligtvis i den västra delen (damm 26). Den var vid kontrollen 15/6 nästan torr medan det fanns en del vatten kvar i den östra delen (damm 25). Det förefaller inte som några yngel nått metamorfos. Problemen bör vara lätt åtgärdade m. hj. a. ett rörsystem från den intilliggande bäcken. Dammarna ligger betydligt längre från Snärjet än de övriga i detta område. Dock är avståndet 500 m inget som omöjliggör att vanlig groda vandrar mellan dessa områden. Ett annat problem kan vara att lakvatten från närbelägna högar med gödsel troligen rinner ut i dammarna, detta kan vara orsaken till de låga syrgashalter som mättes i dessa dammar. Problemet är dock lätt att åtgärda genom att flytta högarna eller lägga någon form av vall som leder vattenavrinningen söder och väster om dammarna. Damm 22 är liten och rätt igenvuxen av buskar och har måttlig potential för groddjuren i området.

Norr Snärjet

Detta är förmodligen det viktigaste området för vanlig padda i området. Det styrks av att de få paddor som hittades vid vägkontroller befann sig strax norr om detta område. Dock är paddpopulationen förvånansvärt svag. Det visas både av de få vägfynden och de relativt få paddor som hittades i dammarna. Dock kan fler paddor lekt i damm 30 som inte inventerades under tiden för paddlek. I området finns även en bra damm för båda salamanderarterna.

Här är förutsättningarna likartade de söder om Snärjet, men det finns ingen bäck i området vilket kanske är förklaringen till att det inte finns några stora lekplatser för vanlig groda. Dammarna 9, 10 och 11 hyser alla lek av både vanlig groda och vanlig padda. Damm 9 är en utgrävd damm som gjorts i ordning för kräftodling. Det är oklart om kräftor skadar rekryteringen men det är inte nödvändigtvis så. Damm 12 är liten och skuggad samt av måttligt värde. Damm 13 är relativt stor, med klart vatten, och har antagligen goda populationer av större vattensalamander. I den i kanten av Snärjet belägna damm 27 hittades flera större vattensalamandrar. I damm 8 hittades intet.

Nordöst flygfältet

Dammarna 1 och 29 är viktiga för större vattensalamander respektive vanlig groda.

En mycket stor lekplats finns i den lilla och svårt skuggade damm 29. Grodorna leker dock i ett litet anslutande dike dit solljuset når ner. Även i den strax söder därom belägna damm 1 leker grodor. Antagligen lever djuren i dessa populationer som fullbildade delvis i den lilla skogen mot nordväst. Båda dammarna skulle genom röjning och schaktning kunna bli betydligt bättre som lekdammar för grodor. Damm 1 tycks även vara en viktig lekdamm för större vattenödlor. Damm 2 innehöll inga groddjur och damm 3 endast ett fåtal romklumpar av vanlig groda. Damm 4 utnyttjades av ett måttligt antal vanliga grodor.

Nordväst flygfältet

Mindre populationer av alla arterna hittades, vanlig groda i damm 6 och de övriga tre arterna i damm 7. Buskage kring damm 7 tycks nyligen röjts vilket ur ljussynpunkt är förmånligt men det är synd att några stora träd fällt i onödan. I juni påbörjades någon form av utfyllning med schaktmassor öster om dammen. Syftet och konsekvenserna är oklara. En del bra sommarhabitat ligger på västra sidan av vägen vilket kan förklara att inga stora populationer byggts upp. En så stor väg som väg 17 här är medför stora svårigheter för groddjur som vill passera. Visserligen hittades inga döda djur här men det stärker snarast intrycket att populationerna är små.

Övriga

Damm 23 och 24 är små och skuggade. Damm 24 ligger dessutom i ett område som saknar bra sommarvisten för grodor. Det är föga överraskande att inga groddjur hittades här. Det kan inte helt utslutas att salamandrar leker här, men knappast i större antal. Boende på gården strax öster om damm 24 rapporterade att man hittat vuxna paddor i trädgården. Det är oklart var de leker. Damm 31 ligger mellan väg 17 och ett industriområde. Isolerat från andra dammar men med betydligt bättre omgivningar ligger damm 32. Det är inte bekant om dessa dammar utnyttjas för lek.

Synpunkter på bevarandet

Bortsett från de legala och förvaltningsmässiga aspekterna vill jag gärna framföra några synpunkter på betydelsen av de inventerade groddjurspopulationerna. Med undantag av den större vattensalamandern är de funna arterna bland Sveriges vanligaste groddjur. Just därför är de viktiga för ett naturligt ekosystem. De utgör både som yngel (larver) och vuxna viktiga bytesdjur för många rovdjur. Grodyngel är en viktig föda för exempelvis trollsländelarver och dykarbaggar. Vuxna grodor är viktig föda för grävling, ormvråk, kattuggla, stork och häger m.fl.

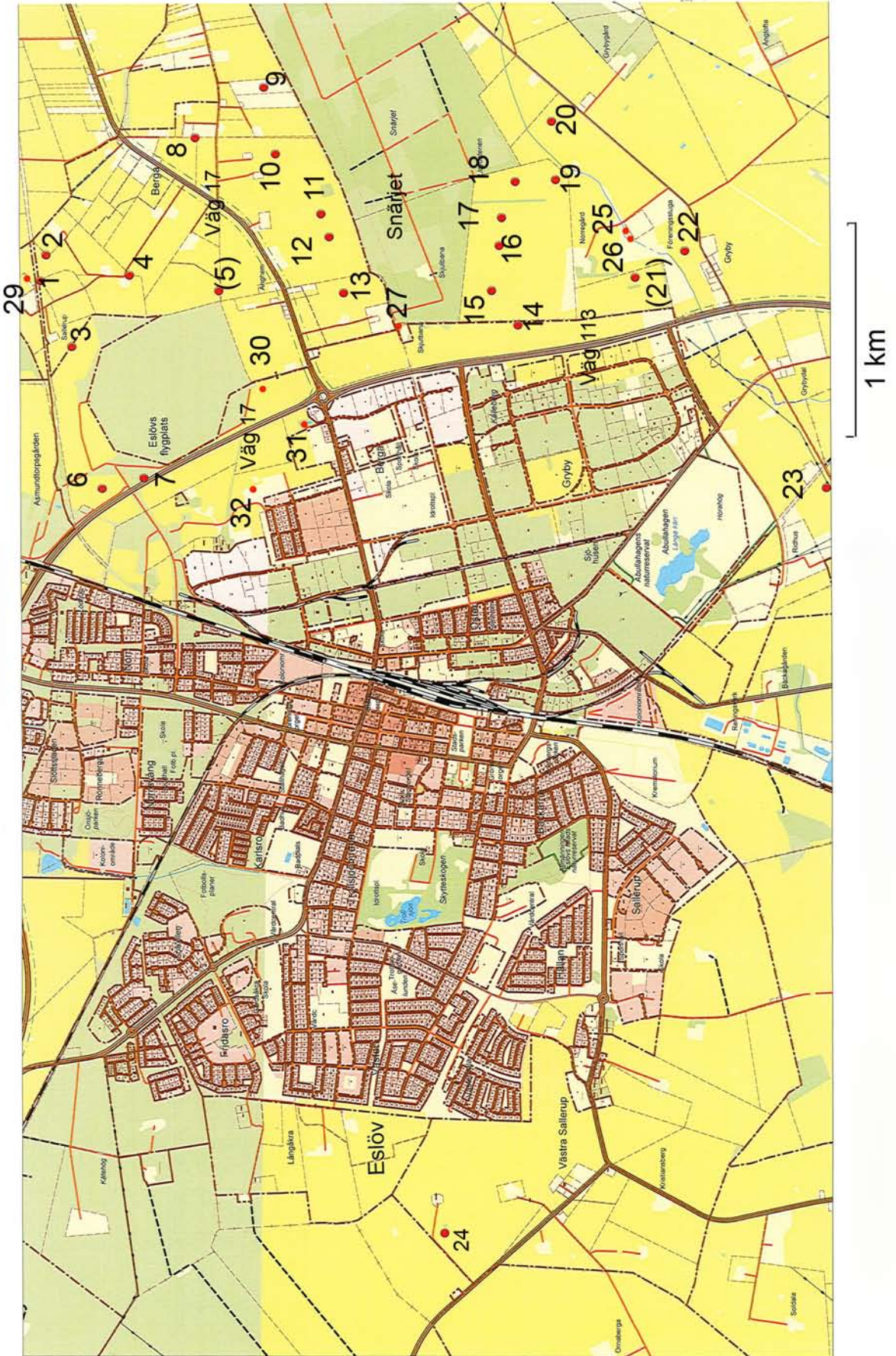
Närheten till dammar med groddjur har ett stort pedagogiskt värde för förskolor och skolor i tätorter. Det ger möjlighet att direkt studera de vilda groddjuren samt att ta in ägg för att följa deras utveckling i akvarier. Tyvärr är flera av de aktuella dammarna påfallande svårtillgängliga då de ligger mitt ute på besådda fält, har branta kanter med lösa block och stenar samt snåriga stränder. Detta är dock sådant som lätt kan åtgärdas utan att störa groddjuren.

Sammanfattning.

Två grodarter och två salamanderarter (vattenödlor) påträffades, alla i ett flertal dammar. Den i Sverige minst allmänna av dessa är den större vattensalamandern som i vissa avseenden har ett starkt förvaltningskydd och vars förekomst kan ge särskild anledning till överväganden m.a.p. skydd av lekdammar och sommarvisten. Även de övriga arterna är i flera avseenden skyddsvärda. Av särskild vikt är att beakta att många aktuella dammar, för grodornas fulla livcykel, utgör en landskapmässig enhet tillsammans med skogsområdet Snärjet och den söder därom belägna bäcken. Flera av dammarna har påtagliga brister ur groddjurs- och tillgänglighetssynpunkt. Dessa kan dock relativt lätt åtgärdas och det skulle göra dem än värdefullare.

Det viktigaste området ur groddjurssynpunkt utgörs av dammarna söder om Snärjet där dammarna 15, 20 och 25/26 alla är viktiga för vanlig groda samt 16 och 17 för de båda salamanderarterna. Särskilt värdefulla av övriga dammar är 10, 11 och 13 samt 1 och 29.

Bilaga 1

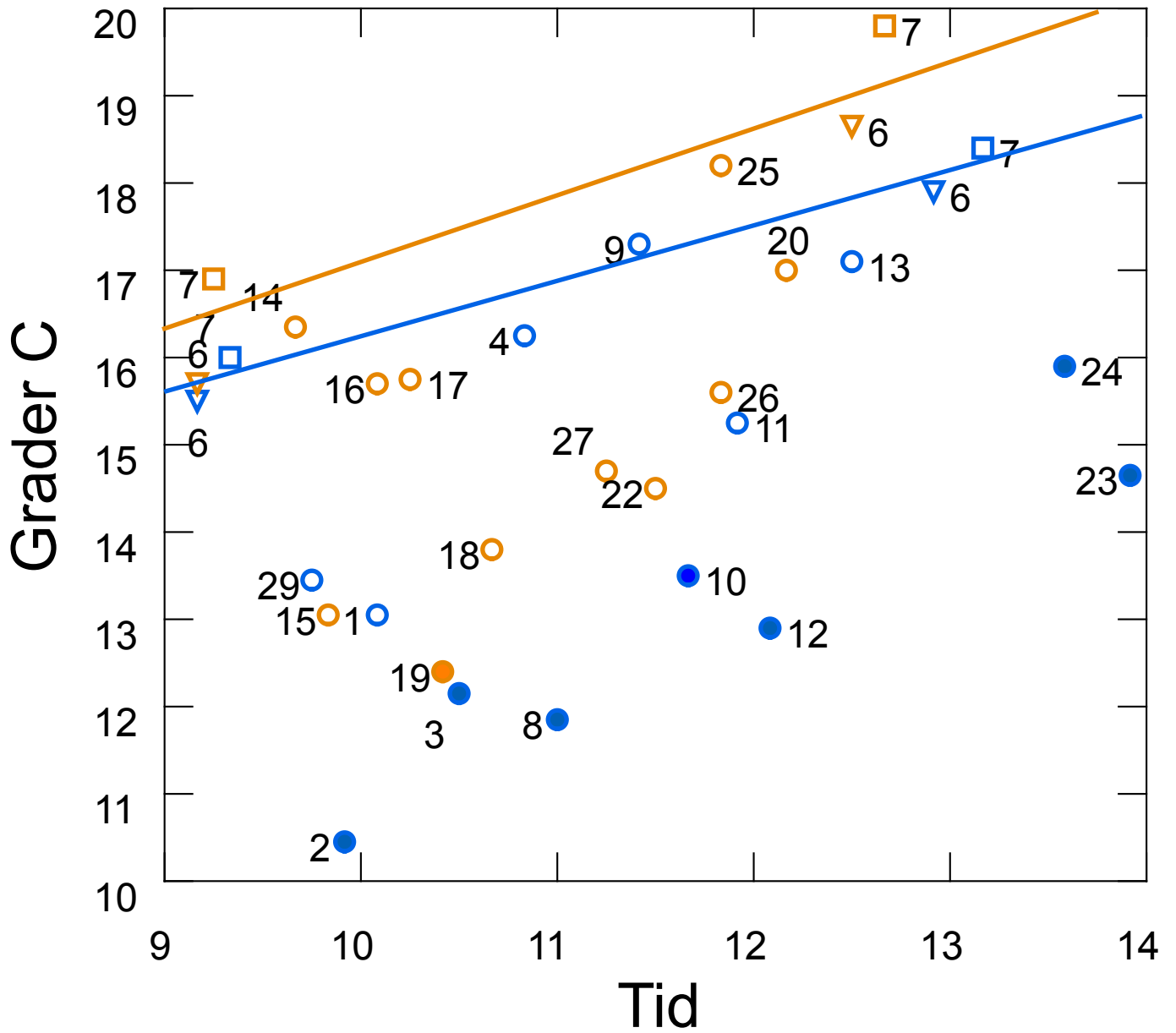
Bilaga 2. Utvärdering av syrgashalt och temperatur.

Det var av naturliga skäl inte möjligt att göra alla mätningar samtidigt i alla dammar. I själva verket skedde de från morgon till tidig eftermiddag 7e och 8e maj. Det är därför självklart att temperaturvärdena inte är direkt jämförbara, temperaturen stiger ju under förmiddagens lopp. Man kan misstänka att detsamma gäller för syrgasmättnaden i många dammar. Om det är gott om gröna växter i vattnet bildar de ju på dagen genom fotosyntesen syre som löses i vattnet. Syret utnyttjas av nedbrytningsprocesser i vattnet och när det är mörkt sker då åter en nettominskning av halten. Pss kan en dygncykel för syrgashalt uppstå.

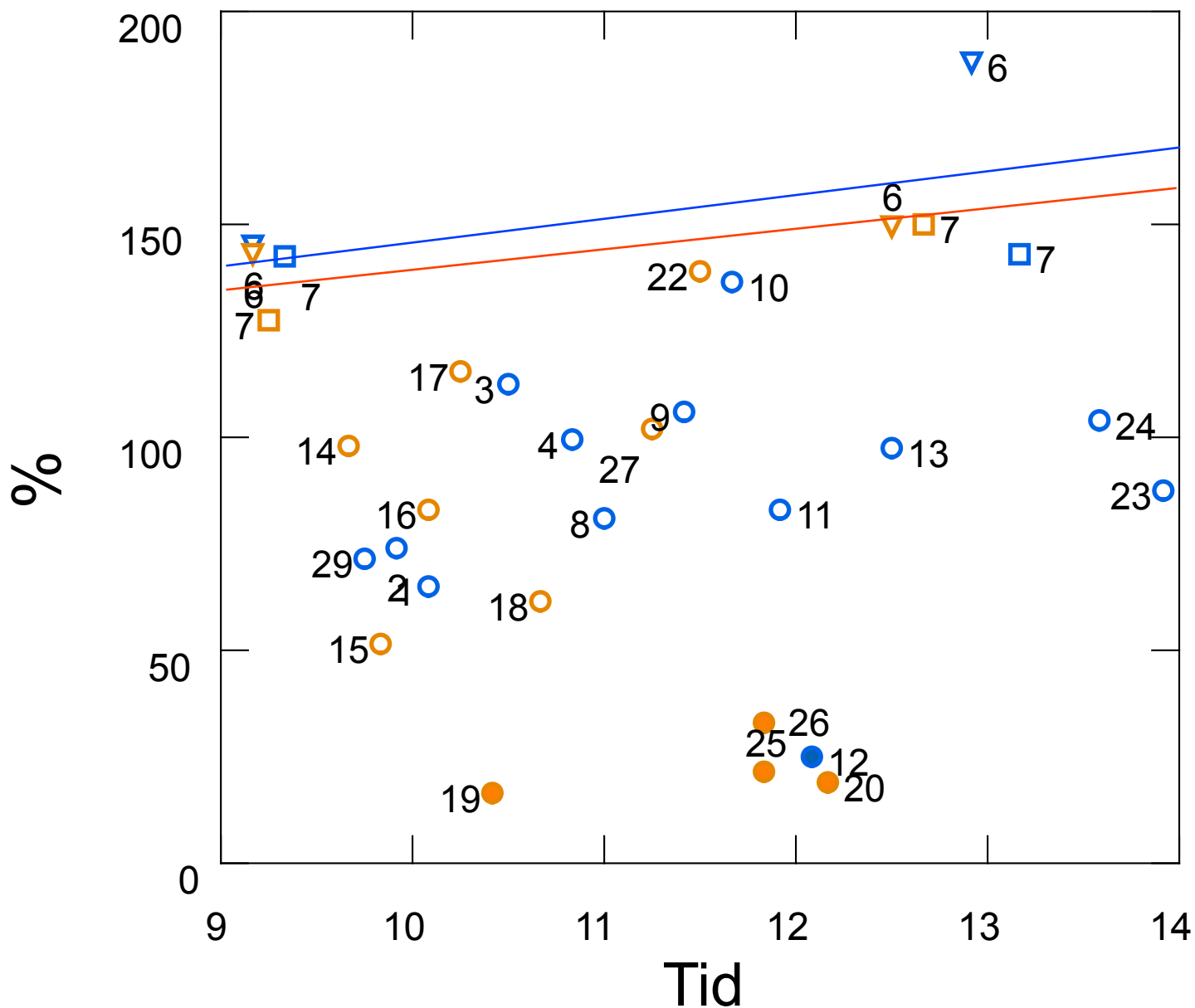
För att bedöma de olika dammarnas relativa temperatur och syrgasmättnad, med hänsyn till dessa processer, utnyttjades två "standarddammar (6 och 7). Båda dagarna inleddes och avslutades med att jag mätte variablerna i dessa dammar. Heldragna streck på figurerna visar hur värdena utvecklade sig i här respektive dag. Blå streck och symboler avser mätvärden och utveckling 7e maj och röda avser 8e maj.

Av figuren framgår att temperaturen steg med ca 3 grader under mätperioden och att den var något högre 8e (röda markeringar) än 7e maj. Med hänsyn till detta har jag med fyllda symboler markerat de dammar som var påtagligt kalla. Detta påverkar grodynglens utvecklingshastighet negativt och en sen metamorfos kan inverka negativt på första årets tillväxt och möjligheten till en lyckad vinteröverlevnad. Det framgår också att syrgasmättnaden endast ökade obetydligt under mät dagarna. Det är ingen tvekan om att 5 dammar (markerade med fyllda symboler) utmärkte sig negativt i detta avseende.

Vattentemperatur

Löst syrgas

- Damm 7, kontrolldamm
- ▽ Damm 6, kontrolldamm
- Övriga dammar

Bilaga 3. Detaljerad genomgång av de olika dammarna med utvärdering.

De åtgärder som förslås är huvudsakligen röjning, schaktning och ökad kantzon.

Röjningar syftar framför allt till att skapa mer ljus och varmare vatten. De är framför allt aktuella kring dammarnas sydsida. Man måste tänka på att de flesta buskar som förekommer här snabbt slår upp nya skott. En varaktig röjning kräver att man drar upp buskarna med rötterna eller kemiskt behandlar snittyterna så att de dör. Man ska dock inte gå till överdrift. Buskar har stor betydelse för en del av det övriga djurlivet i åkerlandskapet; fältvilt och många fåglar. Stora träd som står vid dammarna kan/bör i allmänhet sparas.

Avfasning eller schaktning syftar till att ovan vattenytan göra dammarna mer lättillgängliga för allmänheten. Detta krävs om de ska leva upp till sin pedagogiska potential. Både de branta stränderna och de stora mängder lösa stenar som dumpats vid dammarna här härvidlag ett problem. Inte heller här behöver man gå till överdrift. Bland stenarna finns utmärkta boplatser för humlor och många andra djur. De branta stränderna fortsätter oftast så även under ytan. Grodor vill helst lägga sin rom på grundt vatten. Där är vattnet varmast och kontakten med botten gör att romklumparna ligger stadigt. De kan annars blåsa omkring och blir flytande en och en, något som är ogynnsamt ur temperatur och rovdjursskyddssynpunkt. Saknas grunda kanter i en damm bör man därför försöka skapa sådana.

Kantzonen. Många dammar ligger ute på odlade fält med en mycket smal remsa "grodhabitat" runt om. Skälet till att den vanliga grodan och den vanlig paddan förekommer i detta landskap är att de villigt vandrar en bra bit till lämpligare landmiljöer. Dock torde detta vara ett bekymmer för de nyomvandlade metamorferna. En bred remsa tät och gärna fuktig vegetation underlättar för dem under de första veckorna på land. Kring dessa dammar bör man undanta en remsa, i alla fall 10 m bred, kring dammen från odling. Speciellt gynnsamt är om detta kan göras bredare på sidor där marken kanske är mindre väldränerad och förutsättningarna för fuktig mark bäst.

För en del av dammarna finns misstanke om **övergödningsproblem**. Hur detta ska åtgärdas bör man diskutera med en specialist på ämnet.

I dammgenomgången nedan anges för Vanlig groda antalet hittade romklumpar. För Vanlig padda anges största antalet hanar och par (man hittar ytterst sällan ensamma paddhonor) som setts vid något besök. Dessutom anges om rom hittats. För vattenödlorna anges största antalet djur som hittats vid något av besöken. Dessutom anges huruvida par hittats. I genomgången beaktas förekomst av skuggande vegetation, tillgängligheten (av betydelse för dammens pedagogiska värde), huruvida det finns lämpliga stränder för vanlig grodas äggläggning, förekomst av skräp (huvudsakligen ett estetiskt problem) och förekomst av bra grodhabitat i dammens närområde (av särskild betydelse för nymetamorfoserade grodor och salamandrar).

I denna textversion finns inte dammgenomgångarna med foton med.
Klicka på länk till fullständig version för detta.